

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“).

Predmetom návrhu zákona je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16.4.2024). Ustanovujú sa pravidlá ochrany osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi procesmi, medzinárodne označovanými ako SLAPP. Cieľom transpozície je posilniť základné práva v demokracii ako slobody prejavu, práva na informácie či environmentálnej občianskej angažovanosti a zlepšenie právnej istoty.

V súčasnosti Civilný sporový poriadok poskytuje osobitnú ochranu v sporoch s ochranou slabšej strany napr. spotrebiteľom, pri antidiskriminačných sporoch alebo zamestnancom v individuálnych pracovnoprávných sporoch, ktorú sa návrhom zákona navrhuje rozšíriť aj o ochranu osôb zapojených do verejnej účasti.

Prostriedky ochrany spočívajú

- v zavedení mechanizmu, ktorý umožní súdu v skorom štádiu zistiť, či žaloba nesmeruje k zastrašovaniu a odrádzaniu od verejnej účasti a takúto žalobu urýchlene odmietnuť alebo zastaviť,
- dôkazným bremenom bude zaťažený žalobca, ktorý musí preukázať, že jeho konanie je v dobrej viere s cieľom uplatňovať svoje práva a nie odrádzať a sankcionovať osobu zapojenú do verejnej účasti na záležitostiach verejného záujmu,
- slabšia strana bude môcť žiadať súd, aby nariadil zloženie zábezpeky na náhradu škody alebo inej ujmy a preddavok na náhradu trov konania,
- súd bude môcť uložiť žalobcovi účinné, primerané a odrádzajúce sankcie za zneužívajúce procesné úkony ako napr. povinnosť uverejniť rozsudok súdu, uložiť náhradu vynaložených trov právneho zastúpenia až do plnej výšky či uložiť adekvátnu pokutu.

Transpozícia si vyžiada aj novelizáciu zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov, ktorá je doplnená o zmeny a spresnenia, ktoré si vyžiadala aplikačná prax pri pojmoch ako obvyklý pobyt, či prekladoch písomností v rámci justičnej spolupráce.

Návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby pre občana, vplyvy na informatizáciu spoločnosti ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a s právom Európskej únie.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.